

Dit jaar ben ik op vakantie in Zwitserland geweest. Het reizen was een genoegen, want het vervoer naar en binnen dit prachtige land verliep geheel per trein. In de Alpen heb ik fikse wandelingen gemaakt, onder meer langs prachtige bloemrijke Alpenweiden. En ik heb geproefd van de plaatselijk geproduceerde kazen. Hoe zouden ze dat doen, die Zwitsers? Worden de Alpenweiden bemest? Met de boeren heb ik er niet over gesproken. Op het internet is wel wat informatie te vinden. De vlakke delen worden bemest met stalmest. De steilere delen worden alleen begraasd. Er is ongetwijfeld een rol voor de mineralen uit gesteenten. De rotsblokken staan bloot aan weer en wind en worden verder verpulverd door gletsjers. Ik zag naast stenen ook zandig materiaal. In het verweerde materiaal treedt bodemvorming op, wat onder meer leidt tot de vorming van klei. Uit het fijnkorrelige materiaal zullen voedingsstoffen als fosfor en kalium kunnen vrijkomen. En stikstof wordt door sommige planten uit de lucht gehaald en door buffering in de bodem gedeeld met de planten die dit niet kunnen.

Terug in Nederland stonden de voorpagina's vol over stikstof. Niet over de heilzame werking in de landbouw, maar over het teveel aan stikstof dat door de landbouw, de industrie en het verkeer op ons land neerdaalt. Vanuit de landbouw en de bouw klinkt veel kritiek op de regelingen om de natuur te beschermen tegen een teveel aan stikstof, omdat vergunningen voor de uitbreiding van landbouwbedrijven en het aanleggen van infrastructuur niet meer zo zeker zijn.

In *Nature Today* noemt bioloog Henny Brinkhof de weilanden in Nederland groene woestijnen. Bij goed beheer zou de Nederlandse natuur juist te vergelijken zijn met die van Alpenweiden. Dat komt door de schrale grond waar de kans op biodiversiteit enorm is. "Nederland heeft door het zeeklimaat een neerslagoverschot, zodat mineralen uitspoelen. Van nature is Nederland dus schraal en daaraan heeft de flora zich aangepast. Om goede natuurontwikkeling mogelijk te maken, moet de bodem schraal zijn. Dan groeien de planten niet zo hard en krijgen grassen en kruiden evenveel licht om te groeien."

Bij een goed beheer van natuurgebieden hoort natuurlijk ook een goed beheer van de gebieden daaromheen.

Het is daarom hoog tijd dat wij meer natuur inclusief gaan denken bij het verbouwen van ons voedsel, de aanleg van onze infrastructuur en het bouwen van onze huizen.